

ACCIO
CIDEM | COPCA

Generalitat
de Catalunya

Ajuntament de Barcelona

Barcelona
El districte de la innovació

Cambra de Comerç
de Barcelona

El sector Agroalimentari a Barcelona i Catalunya

Ajuntament de Barcelona Promoció Econòmica

www.bcn.cat/barcelonanegocis
www.22barcelona.com

Promoció Econòmica és el departament de l'Ajuntament de Barcelona dedicat a promocionar Barcelona com a lloc atractiu pels negocis i ajudar i donar suport a les empreses, professionals i institucions que volen establir-se o fer negocis a la ciutat.

22@Barcelona és un dels projectes estratègics de la ciutat de Barcelona. En el cèntric barri del Poblenou s'ha dissenyat un espai on empreses i institucions dels sectors Mèdia, TIC, Tecnologies Mèdiques, Energètic i Disseny interactuen amb centres de coneixement com ara universitats o centres de R+D.

Generalitat de Catalunya Invest in Catalonia

www.catalonia.com

Amb seu central a Barcelona i 35 oficines exteriors, ACCIÓ CIDEM|COPCA, a través d'Invest in Catalonia, ofereix serveis d'assessorament i assistència adaptats a les necessitats de les empreses que estudiïn establir-se a Catalunya, amb l'objectiu d'impulsar-hi inversions empresarials productives, econòmicament i tecnològicament sòlides.

Cambra de Comerç de Barcelona

www.cambrabcn.es

La Cambra de Comerç de Barcelona és la institució que representa les empreses de la ciutat de Barcelona. A través dels seus serveis individualitzats a empreses i de les seves actuacions afavoreix la promoció de l'activitat econòmica i empresarial del país i de cadascuna de les empreses.

Presentació

Catalunya, i la seva capital, Barcelona, han estat des de sempre terra d'acollida i de benvinguda. A través de la història han estat molts els pobles que han passat per aquesta terra i quasi tots s'hi han establert. Això ha fet de Catalunya una terra hospitalària, tolerant, dinàmica i oberta a tot allò que sigui nou.

En l'actualitat, Catalunya i Barcelona s'han convertit en un dels principals nodes econòmics d'Europa. Motor de l'economia espanyola, la Catalunya del segle XXI és un país innovador, amb una mà d'obra altament qualificada, una posició geogràfica envejable (al cor d'Europa i connectada amb la resta del món gràcies al seu port de la Mediterrània i als seus aeroports internacionals) i unes infraestructures de primer nivell mundial, que atrau importants inversions any rere any.

És un plaer per a nosaltres presentar aquest dossier econòmic que reflecteix les característiques d'un dels principals sectors econòmics de Catalunya i de Barcelona, tant pel seu pes en el si de la seva economia i pel seu pes relatiu en comparació a d'altres regions europees, com per l'aposta que hi estan duent a terme empreses, universitats i centres de recerca: el sector Agroalimentari. Fruit de la col·laboració de quatre institucions cabdals en l'economia de la ciutat de Barcelona i de Catalunya, aquest dossier mostra tot el que Catalunya pot oferir a la seva empresa com a país emprenedor i punter dins aquest sector econòmic.

Quedem a la seva disposició per a assessorar-lo i ajudar-lo en la seva inversió.

ACCIO
CIDEM | COPCA

Generalitat
de Catalunya

Ajuntament de Barcelona

22 Barcelona
El districte de la innovació

C
Cambra de Comerç
de Barcelona

Índex

01	Barcelona i Catalunya	06
02	10 raons per invertir	08
03	El sector Agroalimentari a Barcelona i Catalunya	10
04	10 raons per invertir en Agroalimentari a Barcelona i Catalunya	
	01. Una indústria agroalimentària molt important	12
	02. Clúster europeu de referència	16
	03. Posició geoestratègica privilegiada	17
	04. Presència d'empreses líders	18
	05. Lideratge en producte fresc	20
	06. Barcelona Food Platform	22
	07. Una aposta per la Recerca i el Desenvolupament	23
	08. La Fira Alimentària	24
	09. Els Mercats Municipals	26
	10. Barcelona i la Dieta Mediterrània	28
05	Webs de referència	30

Barcelona i Catalunya

Barcelona, situada al nord-est d'Espanya i a la riba de la Mediterrània, és una de les majors metròpolis europees i el centre d'una extensa regió metropolitana de més de 217 municipis, on resideixen 4,6 milions d'habitants. És la capital econòmica, cultural i administrativa de Catalunya i encapçala una àrea emergent d'activitat econòmica al sud d'Europa de 17 milions d'habitants i més de 800.000 empreses. Aquesta regió euromediterrània, que inclou les Illes Balears, València, Aragó i el sud-est de França, s'orienta preferentment a nous sectors estratègics, competitius i internacionals, i es consolida com una de les principals conglomeracions de metròpolis europees.

■ Barcelona
■ Catalunya
■ Regió euromediterrània

Les bases del creixement econòmic –molt rellevant en els darrers anys– les podem trobar en una metròpolis amb una estructura empresarialment policèntrica i econòmicament diversificada que facilita el seu rol de viver de noves idees, empreses i productes.

Atenent a la distribució del valor afegit brut segons les distintes branques d'activitat, Catalunya és, en el cas de la indústria, la comunitat autònoma amb major pes sobre el total espanyol (un 23%) i ocupa, pel que fa al sector serveis, la segona posició quant a valor afegit brut nacional generat (un 15,7% del total).

D'altra banda, l'índex d'activitat emprenedora a Catalunya l'any 2007 fou del 8,4%, xifra superior a la mitjana espanyola i europea, segons l'informe Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2007.

L'activitat econòmica internacional de l'àrea de Barcelona està especialment impulsada per la Fira, el Port, l'Aeroport, el Consorci de la Zona Franca, el Consorci de Turisme de Barcelona i els nous districtes d'innovació tecnològica. Aquesta proximitat a les infraestructures logístiques, juntament amb la important activitat agroalimentària, li confereixen una posició geoestratègica privilegiada a nivell europeu.

Barcelona i la seva àrea metropolitana acullen importants empreses agroalimentàries, que representen un dels pilars de l'economia catalana, i ocupen una posició capdavantera a nivell espanyol. Catalunya ofereix un ampli ventall d'elements que la converteixen en un punt de referència del sector alimentari. Des d'una perspectiva econòmica, cal destacar la presència d'importantes empreses internacionals, tant de producte envasat com fresc, l'existència d'un important teixit agroalimentari, amb la presència d'importantes clústers com el del cava i el vi, la seva ubicació geoestratègica, i la proximitat a les infraestructures logístiques de primer nivell, així com centres de recerca i fires de prestigi internacionals, entre d'altres. Per altra banda, cal destacar també la cultura alimentària de Catalunya, reconeguda internacionalment i avalada per paràmetres com la salut i la qualitat, que es manifesta per exemple en la dieta mediterrània o en el reconeixement internacional de la seva gastronomia i restauració.

Pel que fa a la disponibilitat de recursos humans, Barcelona disposa d'universitats prestigioses, centres de recerca altament preparats, laboratoris d'R+D, així com institucions intermèdies que faciliten el desenvolupament de projectes innovadors i que són tractors de noves iniciatives en la indústria agroalimentària a través de la transferència de coneixement.

Barcelona ofereix elements molt diversos que la fan realment atractiva per viure-hi, per treballar-hi i per fer-hi negocis. La ciutat és avui dia un emplaçament ben posicionat per a noves activitats econòmiques. Algunes bones raons per invertir-hi així ho indiquen.

01 Localització geogràfica estratègica

Per carretera, a dues hores de França. Porta del Sud d'Europa, disposa de port, aeroport, Zona Franca, parcs logístics, fira internacional i centre de la ciutat en un radi de només 5 quilòmetres.

02 Completa infraestructura de transport

Xarxa d'autopistes connectada amb Europa; l'aeroport de més ràpid creixement europeu; primer port espanyol i més gran port de contenidors de la Mediterrània; densa xarxa de metro, ferrocarril i autobusos; arribada del Tren d'Alta Velocitat el 2008 i connexió amb la xarxa europea el 2011.

03 Centre d'una gran àrea econòmica, dinàmica i diversa

L'àrea de Barcelona concentra 4,6 milions d'habitants. És la capital de Catalunya –més de 7 milions d'habitants– i el centre de l'arc mediterrani, una gran àrea econòmica amb 17 milions d'habitants. Concentra el 70% del PIB de Catalunya, va tenir un creixement del 3,1% del PIB el 2007 –per sobre de la mitjana europea– i és la sisena aglomeració urbana europea i la cinquena concentració industrial.

04 Inversió estrangera amb èxit

Cinquena millor ciutat d'Europa per als negocis*, concentra aproximadament un 20% de la inversió estrangera anual a Espanya. Hi ha 2.700 empreses estrangeres establertes amb un grau de satisfacció del 97%. Barcelona també es consolida com a centre de divisions europees de multinacionals.

05 Posicionament internacional reconegut

Barcelona se situa en posicions destacades dins de diferents rànquings internacionals, els quals qualifiquen molt favorablement la realitat urbana, la capacitat d'atracció de capital estranger, el caràcter emprenedor i la qualitat de vida que s'hi gaudeix.

06 Recursos humans preparats pel futur

Alta preparació; productivitat elevada, una de les més altes d'Europa segons l'OCDE; 5 universitats públiques, 3 universitats privades, prestigioses escoles de negocis: IESE, ESADE, EADA; 27 escoles internacionals; àmplia penetració de les noves tecnologies; caràcter procliu a la innovació i la creativitat.

07 Excel·lent qualitat de vida

Primera ciutat d'Europa en qualitat de vida*. Clima estable, sol, platja, proximitat a estacions d'esquí de primer nivell; esplèndida oferta cultural i d'oci; xarxa de 4.500 institucions d'educació; sistema de salut modern i accessible. Fàcil accessibilitat i mobilitat amb transport públic. Un sistema de parcs naturals envolta la ciutat.

08 Grans projectes urbanístics de futur

Transformació de 1.000 Ha i 7 milions de m² de sostre. Àrea del Llobregat: aposta per la logística i la internacionalització, amb les ampliacions del port i l'aeroport; àrea del Besòs: renovació urbana, sostenibilitat i centres de recerca; la Sagrera-Sant Andreu: arribada del tren d'alta velocitat; 22@Barcelona: el nou districte tecnològic i d'innovació.

09 Una oferta immobiliària competitiva

Àmplia oferta d'oficines, locals comercials i naus industrials amb una excel·lent relació qualitat-preu.

10 Cooperació públic-privada única

L'Ajuntament de Barcelona i el govern català aposten decididament per les empreses; l'èxit en la tradicional col·laboració públic-privada ha estat la clau de la transformació de Barcelona.

* Segons l'informe European Cities Monitor 2008 de Cushman & Wakefield

El sector Agroalimentari a Barcelona i Catalunya

La indústria alimentària catalana ocupa una posició capdavantera en el conjunt d'Espanya i l'àrea de Barcelona hi juga un paper essencial, ja que concentra un gran volum de producció i la major part de les activitats de recerca, innovació i inversió estrangera que genera el sector.

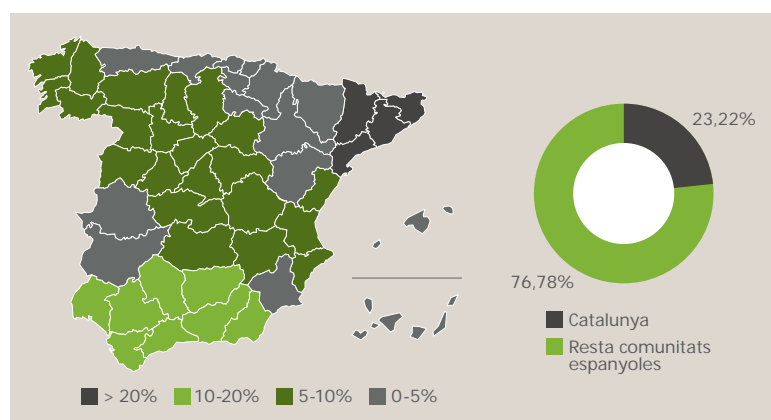
Catalunya és així la comunitat autònoma més significativa del sector agroalimentari espanyol amb un 23% del total de la xifra neta de negoci, i gairebé el mateix percentatge pel que respecte als ingressos d'explotació.

D'altra banda, Catalunya pot presumir d'una cultura alimentària i gastronòmica molt rica, fonamentada en uns hàbits de consum basats en la dieta mediterrània, una oferta comercial de qualitat i una restauració de reputació internacional.

Catalunya, i l'àrea metropolitana de Barcelona, s'ha posicionat en els darrers anys com una de les regions de referència de la indústria d'alimentació i begudes, o la indústria agroalimentària. La indústria agroalimentària juga un paper essencial en el sistema econòmic espanyol, i constitueix un dels sectors industrials més importants.

Per tal de situar la importància del sector alimentari dintre de l'economia catalana, només cal dir que la indústria de l'alimentació, begudes i tabac és la primera branca industrial en volum de negoci, amb el 15,7% del total, i on es concentren gairebé 3.000 empreses del sector, moltes d'elles a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, amb una generació de 78.100 llocs de treball directes, que representen el 20,4% de l'ocupació estatal del sector agroalimentari.

Volum de negoci indústria agroalimentària

Per altra banda, el pes i la projecció de Barcelona en el món alimentari es troben reflectits també en els equipaments de distribució presents a la ciutat –per exemple, es calcula que Mercabarna abasteix més de 10 milions de persones, del nord-est d'Espanya al nord d'Itàlia–, la celebració del Saló Alimentaria –la segona fira d'Europa en alimentació– o el llarg nombre d'universitats i centres de recerca que treballen en els camps de la nutrició i la seguretat alimentària.

També cal tenir present el consum i, molt especialment, la gastronomia, un àmbit en el qual Barcelona, Catalunya i Espanya han esdevingut punts de referència internacionals. Cal destacar en aquest sentit la dieta mediterrània, que ha constituït un dels eixos vehiculars clau i ha esdevingut un referent dins l'àmplia oferta d'espais de restauració presents en el territori, la riquesa de la tradició culinària, i el prestigi consolidat dels grans xefs catalans, que ha permès projectar Barcelona com una de les grans capitals de la qualitat i la creativitat gastronòmica.

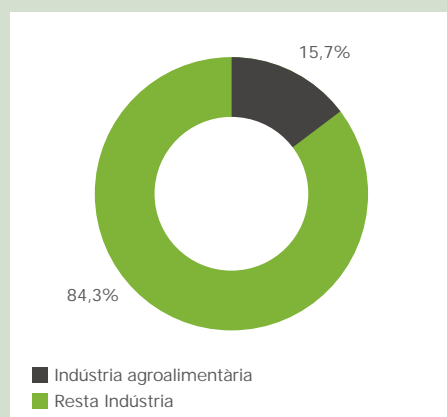
El present document té com objectiu exposar les característiques bàsiques actuals i de futur del sector agroalimentari a **Catalunya**, i a la ciutat de **Barcelona**, mitjançant 10 raons estratègiques:

- 01 Una indústria agroalimentària molt important
- 02 Clúster europeu de referència
- 03 Posició geoestratègica privilegiada
- 04 Presència d'empreses líders
- 05 Lideratge en producte fresc
- 06 Barcelona Food Platform
- 07 Una aposta per a la Recerca i el Desenvolupament
- 08 La Fira Alimentària
- 09 Els Mercats Municipals
- 10 Barcelona i la Dieta Mediterrània

10 raons per invertir en el sector Agroalimentari a Barcelona i Catalunya

01 Una indústria agroalimentària molt important

Catalunya té una gran tradició alimentària que es manifesta en la important activitat econòmica que representa aquest sector en el conjunt de l'activitat industrial, que esdevé un dels principals eixos de l'economia catalana.

Font: DAR. 2006

El pes del sector agroalimentari sobre el conjunt de les vendes netes de la indústria catalana és del 15,7%, gairebé la mateixa xifra que la branca química o la farmacèutica, amb 17.140 milions d'euros. Catalunya és líder en ocupació en el sector amb 78.100 treballadors (20,4% del total), seguida d'Andalusia (13,3%) i el País Valencià (8,1%).

Pel que fa a Barcelona, és una ciutat estretament lligada a la indústria agroalimentària, amb més de 10.000 persones i 370 empreses. Això representa el 10,8% de les empreses catalanes del sector i el 15,8% dels assalariats. Cal destacar les quatre branques de la indústria agroalimentària que ocupen el major nombre d'assalariats.

La principal d'aquestes branques és la de fabricació d'altres productes alimentaris, que engloba activitats tan diverses com la fabricació de pa, galetes i altres productes de pastisseria, la indústria del sucre, del cacau, xocolata i confiteria, la fabricació de pastes alimentaries, de cafè, té i infusions, d'espècies, salses i condiments o de preparats dietètics i d'alimentació infantil. Aquest conjunt d'activitats concentra el 55,8% dels assalariats i el 72,7% de les empreses del sector.

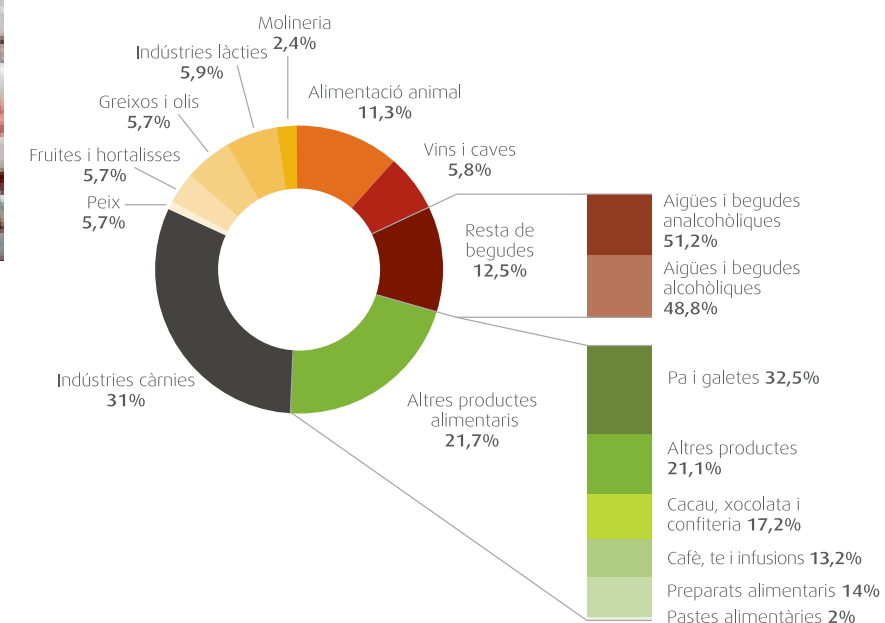
La segona branca agroalimentària amb major nombre d'assalariats és la dedicada a l'elaboració de begudes, que representa el 16,6% dels assalariats però només el 5,1% de les empreses, fet que la converteix en la segona branca agroalimentària de la ciutat pel que fa a dimensió empresarial (amb 91 treballadors per empresa).

Finalment, la indústria làctia i càrnia representen les dues darreres branques més importants en nombre d'assalariats i empreses dins l'àrea de Barcelona.

Pel que fa al comerç exterior, entre les exportacions, són les indústries de la carn, el vi, els olis i la d'altres productes alimentaris les que predominen. En importacions són líders les indústries de la llet i el peix, i les de greixos i olis i d'altres productes alimentaris.

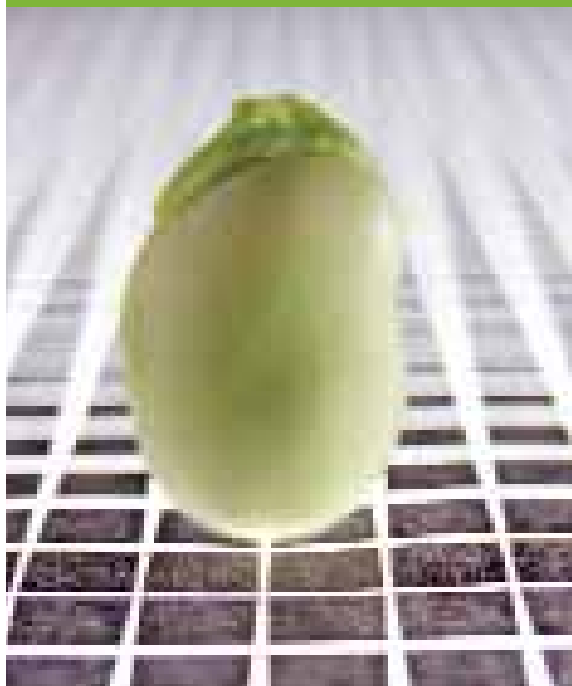

Dels 10 sectors dins del sector agroalimentari, l'activitat econòmica del sector transformador carni és líder en vendes netes totals.

Font: DAR. 2006

Innovació i Noves tendències. L'Àrea Metropolitana de Barcelona configura un clúster alimentari de primer nivell que ofereix un ampli conjunt d'oportunitats en la identificació i adaptació a les tendències del sector per a les empreses que s'hi troben ubicades.

En segon lloc, Catalunya disposa d'una àmplia xarxa d'entitats i organitzacions pioneres en R+D+i per tal d'ajudar les empreses en el desenvolupament de nous productes i serveis (IRTA, Barcelona Food Platform, etc.) que permeten i ofereixen un espai de coneixement de primer nivell per a la innovació.

A l'Àrea Metropolitana de Barcelona, també s'hi troben importants clústers que complementen i poden aportar sinèrgies amb el sector alimentari, com per exemple el sector de les TIC o el sector Biotec.

1. Barcelona com a laboratori d'idees i identificació de noves tendències.

Barcelona esdevé un entorn fonamental per conèixer els nous patrons de compra i hàbits de consum, i identificar les noves tendències que sorgeixen en el sector alimentari.

Per altra banda, la presència d'importants fires i activitats culturals relacionades amb la indústria alimentària, com ara la Fira Alimentària, converteixen Barcelona en un pol de generació i detecció de noves oportunitats per al sector, i un laboratori d'idees continu.

Així, Barcelona permet a les empreses identificar les oportunitats, desenvolupar i testar totes les innovacions realitzades en un mateix entorn, especialment referent a:

- Nous hàbits de consum i identificació dels nous segments de consumidor.
- Nous patrons de compra.
- Introducció i anàlisi de nous productes, com per exemple els ecològics, els aliments funcionals.
- Adaptació als nous canals de comercialització, com el canal d'hostaleria i restauració.

2. Innovació.

Catalunya i l'àrea metropolitana esdevé un emplaçament clar pel desenvolupament de la innovació i recerca.

- Innovació en producte, especialment en el desenvolupament de la 4^a i la 5ª gama.
- Innovació en processos de producció, especialment en tècniques de processament, elaboració i conservació de producte.
- Adaptació a les tendències en distribució logística i a les noves tecnologies relacionades, com per exemple els envasos intel·ligents.
- Innovació tecnològica.
- Incorporació i innovació en aspectes mediambientals i de gestió de residus.

Cal destacar també l'estratègica localització de Barcelona i la seva proximitat a importants infraestructures logístiques, que li confereixen una projecció internacional destacable.

D'aquesta forma, Catalunya, i especialment l'Àrea Metropolitana de Barcelona, esdevenen un important catalitzador i generador d'oportunitats de negoci i desenvolupament de la R+D+i en el sector alimentari.

02 Clúster europeu de referència

La regió agroalimentària de l'àrea de Barcelona ha esdevingut un referent a nivell europeu i internacional, i s'ha convertit en:

- Un clúster agroalimentari de primer nivell
- Un nucli d'atracció d'empreses internacionals

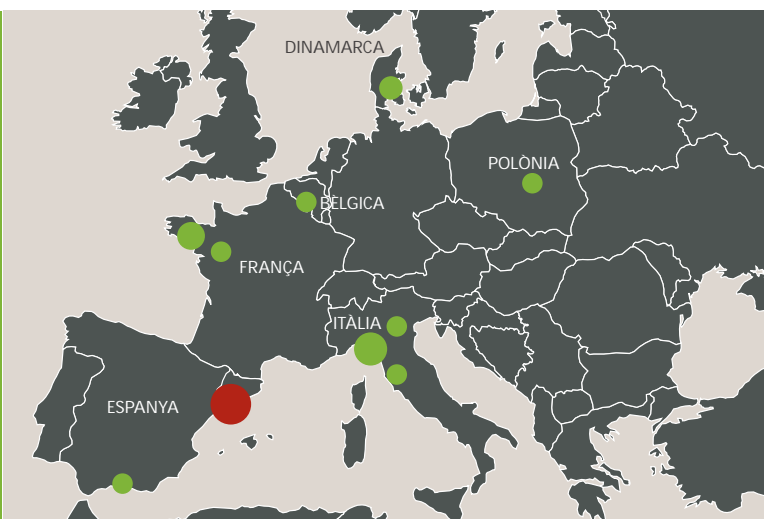
El clúster agroalimentari de Catalunya presenta una posició de lideratge a nivell europeu, segons les dades de l'Observatori de Clústers Europeus presentades per l'Escola Econòmica d'Estocolm, que analitzen més de 250 regions europees.

Així, Catalunya esdevé, juntament amb la regió italiana de la Lombardia, un dels principals clústers agroalimentaris d'Europa pel que fa a nombre de llocs de treball generats i dimensió, d'entre els 150 clústers alimentaris considerats.

El clúster alimentari de la regió de l'àrea de Barcelona es troba en la posició capdavantera, ja que, després del sector de la construcció, és el clúster que més llocs de treball genera i, a nivell espanyol, és el major clúster alimentari tant en llocs de treball com en superfície.

Clúster alimentari (rànkung 10 primers europeus)

Lombardia (Milà), IT
Catalunya (Barcelona), ES
Dinamarca, DK
Bretanya (Rennes), FR
Vlaams Gewest, BE
Emilia-Romagna (Bologna), IT
Veneto (Venècia), IT
Pays de la Loire (Nantes), FR
Mazowieckie (Varsòvia), PL
Andalusia (Sevilla), ES

Inversió estrangera

D'altra banda, l'àrea de Barcelona ha esdevingut un important nucli d'atracció inversora estrangera, sobretot en indústria i serveis avançats. Així, Catalunya s'ha consolidat com el destí principal de les empreses estrangeres, i prop d'un 34% d'aquestes hi tenen la seva seu o activitat principal. L'àrea de Barcelona concentra el 90% de les empreses instal·lades a Catalunya. Cal destacar que prop del 97% mostren un grau de satisfacció alt.

En el context alimentari, aquest dinamisme i atractiu es reflecteix, per exemple, en el percentatge de la inversió estrangera a Catalunya, on prop d'un 11% es produeix en el sector agroalimentari, just darrere del sector de l'automoció, amb un 13%.

03 Posició geoestratègica privilegiada

Barcelona es troba en una situació geogràfica privilegiada atès que en un espai territorial molt concentrat -prop de 5 quilòmetres de radi- es troben totes les modalitats de transport: marítim, aeri, ferroviari, i carretera, a més de les infraestructures i el sòl necessari per al desenvolupament d'activitats logístiques de qualitat i gran escala.

Cal destacar especialment la plataforma del Delta del Llobregat, la qual compta amb uns actius que la projecten com a clúster agroalimentari de primer nivell. Aquests actius estan caracteritzats per les següents dotacions infraestructurals:

- El Polígon de la Zona Franca (PZF), que constitueix l'àrea industrial més gran i activa d'Espanya. Té una superfície bruta de 600 ha. on hi ha instal·lades més de 200 empreses amb un volum d'activitat econòmica l'any 2006 de 20.000 milions d'euros.
- Mercabarna, un dels principals clústers alimentaris del sud-oest d'Europa.
- L'Aeroport de Barcelona.
- El Port de Barcelona amb la ZAL, on hi ha dedicades al sector agroalimentari més de 830 ha, amb 6 terminals específiques. El tràfic de mercaderies (importades/exportades) es situa al voltant de 7,4 milions de tones a l'any.

Finalment, Catalunya compta amb una àmplia oferta de superfície de magatzem agroalimentari, actualment a l'entorn de 1.500.000 m², de la qual aproximadament, el 60% es localitza a la província de Barcelona, on cal destacar l'àmplia oferta de logística del fred.

Terminals dedicades al sector agroalimentari al Port de Barcelona:

- 1 ERGANSÀ - Terminal receptora de grans i llavors a granel.
- 2 BUNGE IBÉRICA, SA i CARGIL ESPAÑA, SA - Terminals destinades a la molla de fava de soja.
- 3 TERMINAL PORT NOU, SA - Terminal de fruita.
- 4 INTERLOGÍSTICA DEL FRÍO, SA (INTERFRISA) - Magatzem frigorífic.
- 5 BIT S.A. - Terminal de cafè i cacau

El clúster agroalimentari del delta del Llobregat es suporta en un sistema intermodal d'infraestructures logístiques i de transport:

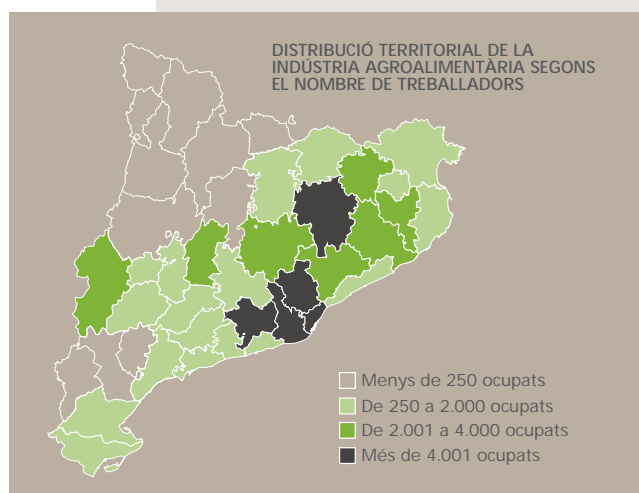
- A 7 km de l'aeroport
- A 500 m del port
- A 200 m de la principal estació ferroviària de mercaderies de Catalunya
- A 7 km del centre de Barcelona

■ Xarxa viària	■ Xarxa FGC	■ ZAL	■ Zona Franca Duanera	■ Port de Barcelona
■ Xarxa Renfe	■ Xarxa Mercaderies	■ Parc Logístic ZF	■ Centre de càrrega aèria de Barcelona	■ Aeroport de Barcelona

04 Presència d'empreses líders

Catalunya és un referent a nivell industrial en el sector alimentari, tant per la presència –sobretot en l'Àrea de Barcelona– de destacades empreses internacionals líders en els seus sectors, com per la presència de quatre clústers de referència. Paral·lelament, s'han desenvolupat també indústries complementàries, com les relacionades amb els envasos i els embalatges, la logística, els magatzems de fred, etc.

Font: DAR

El volum d'empreses agroalimentàries a Catalunya és molt destacat i agrupa prop de 3.000 empreses. A nivell nacional Catalunya encapçala la primera posició pel que fa a grans empreses, amb gairebé 700. La major part d'aquesta indústria, i l'ocupació que genera, es situa a la província de Barcelona, que esdevé una àrea estratègica per a qualsevol gran empresa agroalimentària.

Així, per exemple, a Catalunya, i especialment a l'àrea metropolitana de Barcelona, es troben ubicades empreses capdavanteres del sector agroalimentari, amb una important presència d'empreses líders internacionalment en els seus respectius sectors d'activitat.

Cal destacar la presència de Nestlé, Danone, Agroaliment, Panrico, Borges, Bimbo, Coca-cola, Damm, Freixenet, Codorniu, Cargill España, la Corporació Alimentària de Guissona o Bacardí, per citar-ne algunes de les més rellevants.

Al mateix temps, aquesta important presència d'empreses ha generat un fort grau d'especialització i qualificació de professionals del sector, i ofereix un capital humà i un coneixement de primer nivell.

Seu d'AECOC - GS1 Espanya

La principal associació de fabricants i distribuïdors (AECOC) -amb prop de 24.000 associats- es troba present i té la seva seu a Barcelona. AECOC, que va néixer per impulsar el codi de barres, ha evolucionat per oferir a la indústria i la distribució un marc de col·laboració imprescindible per poder arribar al consumidor de la forma més eficient possible, tot identificant les oportunitats de millora al llarg de tota la cadena. AECOC és també membre i representant de l'organització GS1 a Espanya, que té com a objectiu la definició d'estàndards i bones pràctiques en la cadena de subministrament.

Catalunya: quatre clústers alimentaris destacats

- **Indústries càrnies:** El clúster el formen més de 200 empreses amb uns 8.300 treballadors.
- **Indústries minerals:** El formen els 11 establiments dedicats a les aigües minerals, amb més de 600 llocs de treball i una facturació de 400 milions d'euros anuals.
- **Vins i caves:** Aquest clúster concentra més de 200 empreses que ocupen a 2.500 treballadors i facturen uns 575 milions d'euros anuals.
- **Oli d'oliva:** El formen gairebé 130 establiments, on hi treballen prop de 900 persones amb una facturació conjunta de 500 milions d'euros anuals.

05 Lideratge en producte fresc

Mercabarna constitueix una Unitat Alimentària de primer nivell, i s'ha convertit en un dels principals clústers alimentaris del sud-oest d'Europa de producte fresc, que engloba activitats de comercialització, elaboració i generació de valor afegit per als aliments, logístiques, distribució, importació i exportació, així com la incorporació d'infraestructures i serveis tecnològics, polítiques de gestió de residus i el respecte al medi ambient.

Ubicat al Polígon de la Zona Franca, a Mercabarna s'estableixen més de 800 empreses, de les quals unes 350 són del comerç (activitat majorista de compra/venda) i unes 450 d'altres activitats de la indústria alimentària (processament i manipulació de producte, serveis al restaurador, emmagatzematge, logística i distribució, etc.). De forma global, Mercabarna genera un volum de negoci de 2.500 milions d'euros anuals. Hi treballen més de 8.000 persones i n'hi van diàriament 25.000.

D'altra banda, Mercabarna forma part de la xarxa de Mercats de MERCASA, un conjunt de 23 mercats majoristes distribuïts per Espanya que representen més de 7 milions de m² de superfície agroalimentària on operen més de 3.500 empreses majoristes.

Mercabarna comprèn més de 90 hectàrees on es troben representats quatre sectors:

- **Fruïtes i hortalisses**, amb la presència d'un Mercat Central de Fruïtes i hortalisses.
- **Peix**, amb la presència d'un Mercat Central de Peix.
- **Carn**, amb la presència d'un escorxador.
- **Flor i planta**, amb la presència d'un Mercat Central de la Flor i la Planta (actualment el nou mercat es troba ubicat a Sant Boi - El Prat)

Un dels aspectes diferencials de Mercabarna respecte els altres mercats del món és l'important desenvolupament de la Zona d'Activitats Complementàries (ZAC), on s'hi desenvolupen activitats de valor afegit al producte fresc (manipulació, tall, neteja, envasat,...), o de servei en la cadena de valor del producte (gestió d'emmagatzematge a temperatura controlada, logística i transport, distribució, importació i exportació,...). A la ZAC també es creen fortes sinèrgies entre proveïdors i clients ja que plataformes de compra d'empreses distribuïdores permeten establir diferents economies d'escala i de recinte (flexibilitat en la compra i la logística, reducció d'estocs i millora de les planificacions).

El radi d'influència de Mercabarna més proper és d'uns 100 km, que abasta tot Catalunya, el nord de la Comunitat Valenciana, la franja d'Aragó, les Illes Balears, Andorra, el sud de França i el nord d'Itàlia. En total, proveeix de producte fresc a prop de 10 milions de consumidors.

En la següent figura es mostra el plànol de Mercabarna amb els sectors i les activitats que s'hi desenvolupen:

La modificació del PGM (Pla General Metropolità) ha de permetre, en un futur, poder ampliar l'extensió de Mercabarna. En una zona limítrofa a Mercabarna, que pertany al Consorci de la Zona Franca, denominada 22AL, s'ha establert que les noves llicències d'activitat només seran atorgades per a activitats de comerç, indústria o distribució de productes agroalimentaris. Són 44 hectàrees més que constitueixen una aposta pel desenvolupament de Mercabarna i del sector agroalimentari a la Zona Franca en general (actualment un 15% de la superfície parcel·l·lària del Polígon de la Zona Franca està dedicada al sector agroalimentari).

06 Barcelona Food Platform

Barcelona Food Platform és una iniciativa en procés per desenvolupar un parc tecnològic per a la implantació d'empreses innovadores, orientat a la generació i l'oferta de serveis tecnològics i logístics al sector agroalimentari i altres sectors relacionats.

El Barcelona Food Platform podrà donar cabuda a empreses innovadores en el sector agroalimentari en una parcel·la de més de 30 hectàrees ubicades al Polígon de la Zona Franca.

Així, el Barcelona Food Platform permetrà l'accés a un conjunt de tecnologies i serveis a les empreses agroalimentàries que els permetrà millorar la seva competitivitat i projecció empresarial, com per exemple la millora dels productes i processos, logística de distribució i exportació, així com la innovació en la introducció i creació de nous productes.

Barcelona Food Platform s'orienta a tecnologies com per exemple:

- Congelació i criogenia.
- Millora de processos de preparació, evisceració, dosificació.
- Pasteurització i esterilització.
- Embalatge i paletització.
- Identificació, com etiquetatge o RFID.
- Tecnologies innovadores com tractaments d'irradiació, secat ràpid, electromagnetisme, etc.

Barcelona Food Platform s'orienta a serveis com per exemple:

- Emmagatzematge: refrigeració, atmosfera controlada, congelació.
- Logística.
- Assessorament en R+D+i.
- Innovació de producte i Investigació de mercats.
- Inspecció, auditories i certificacions.

07 Una aposta per la Recerca i el Desenvolupament

Catalunya, i en particular l'àrea metropolitana de Barcelona, compten amb una important dotació d'infraestructures, plataformes i universitats dedicades a la investigació, el desenvolupament i la innovació en el sector agroalimentari, que contribueixen a capitalitzar un ampli coneixement del sector i aporten a les empreses els serveis en R+D+i necessaris per augmentar el valor afegit dels productes, incorporar noves tecnologies i innovar.

Catalunya, i l'àrea de **Barcelona** en particular, ofereixen un ampli ventall de centres i grups d'investigació vinculats al món alimentari que contribueixen a teixir un cens empresarial amb vocació d'innovació, i faciliten els serveis de recerca i desenvolupament que l'empresa necessita.

Per exemple:

- Anàlisi Tecnològica Innovadora per a Processos Industrials Competitius (ATIPIIC).
- Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari (CREDA).
- Centre de Recerca en Sanitat Animal (CReSA).
- Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC).
- Escola Superior d'Agricultura de Barcelona.
- Institut Català de la Vinya i el Vi.
- Institut de Recerca i Tecnologies Agroalimentàries (IRTA).
- Laboratori de Genètica Molecular Vegetal Consorci CSIC-IRTA.

Al mateix temps, **les principals universitats del país** tenen grups de recerca vinculats al sector agroalimentari, on es desenvolupa recerca fonamental, bàsica i aplicada:

- Universitat Autònoma de Barcelona.
- Universitat de Barcelona.
- Universitat de Girona.
- Universitat de Lleida.
- Universitat Politècnica de Catalunya.
- Universitat Rovira i Virgili.

La **Fundació Triptolemos** per al desenvolupament alimentari és una institució privada amb l'objectiu de definir i crear un marc transversal de diàleg, intercanvi de coneixement i activitats entre els agents implicats en la cadena agroalimentària, especialment en l'àmbit de la R+D+i. La seva missió és fomentar accions que incrementin la disponibilitat, la qualitat, el coneixement i la confiança sobre els aliments. La fundació té la seva seu a Barcelona.

08 La Fira Alimentària

Alimentària és el Saló Internacional de l'Alimentació més important d'Espanya i un dels primers del món. Aquesta fira, que porta ja 17 edicions biennals, constitueix un veritable punt de trobada de la indústria alimentària internacional i la distribució, i s'hi presenten les principals innovacions i tendències del sector.

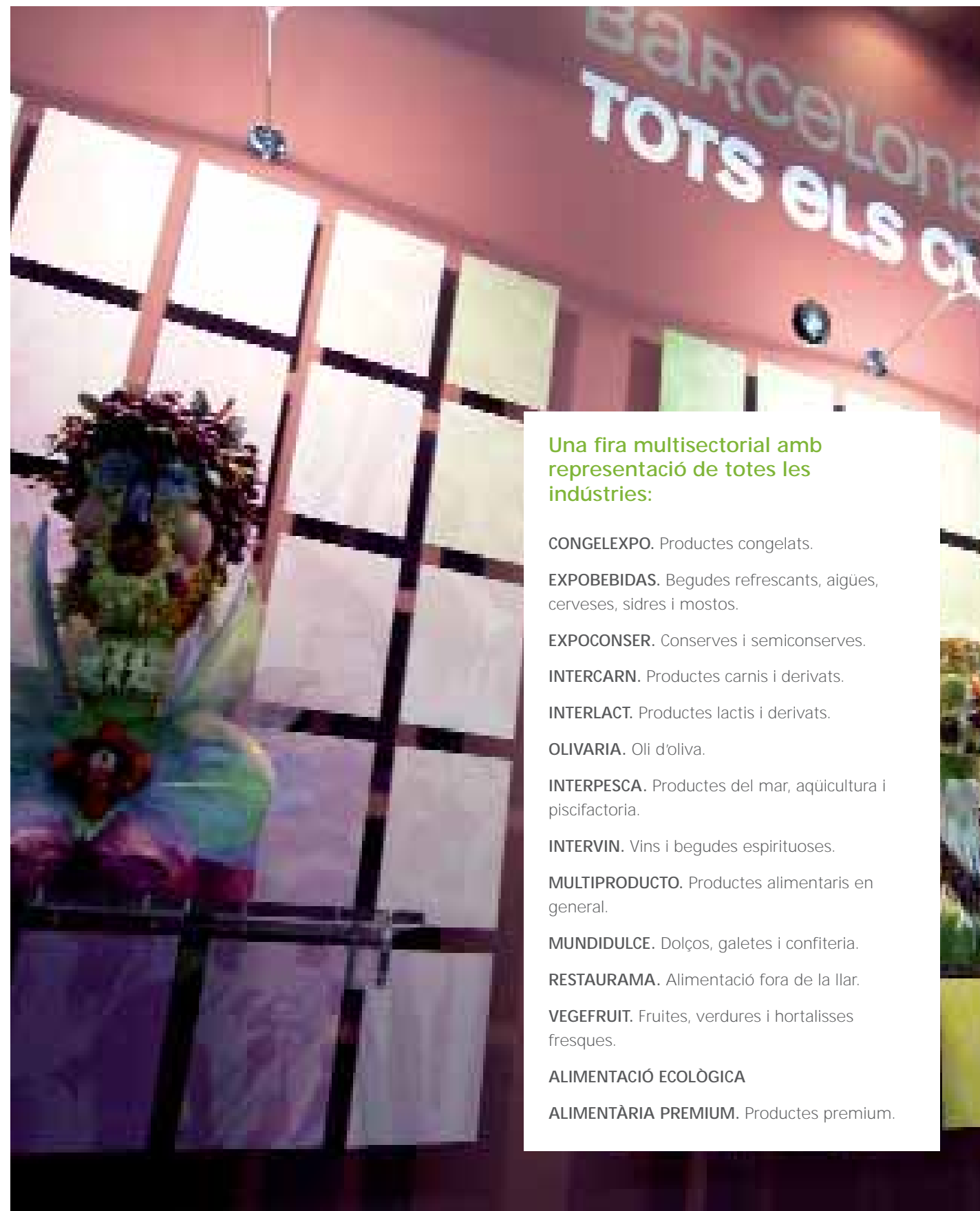
Prop de 4.800 expositors, amb un increment del 20% en els últims 20 anys, d'empreses líders en la fabricació i distribució d'aliments i begudes procedents de més de 70 països es donen cita biennalment en aquest certamen, que edició rere edició s'ha posicionat com un referent internacional. El nombre de visitants en la darrera edició va ser de 158.000, dels quals el 21% eren procedents de 155 països estrangers. D'aquesta manera, el certamen es converteix en un centre internacional de negoci i esdevé un pont entre Europa, Àfrica i Llatinoamèrica, un dels valors de les fires amb caràcter internacional que es celebren a Barcelona.

Des d'una posició de privilegi avalada per la seva trajectòria i guiada per les línies mestres de la innovació, la professionalització, la internacionalització i les activitats dinàmiques paral·leles a l'exposició, Alimentària gaudeix d'una credibilitat indiscutible.

La fira genera un volum de negoci per a les empreses participants superior als 1.800 milions d'euros i induïx un benefici a la ciutat de Barcelona de 168 milions d'euros. Cal destacar que l'impacte de la fira no és només quantitatiu, sinó extremament qualitatiu, com reflecteixen les nombroses activitats paral·leles que s'hi celebren: Alimentaria Premium, la celebració del Fòrum Internacional de l'Alimentació, la botiga Futura d'Innova o el VII Congrés Internacional de Barcelona sobre la Dieta Mediterrània.

	2004	2006	2008
Superfície neta d'exposició	105.815 m²	115.000 m²	122.000 m²
Superfície destinada a activitats dinàmiques i d'animació	6.000 m²	7.000 m²	9.000 m²
Empreses participants	4.087	4.148	4.806
Visitants professionals	142.513	152.344	157.632
Visitants professionals Internacionals	31.000	32.892	33.418

Una fira multisectorial amb representació de totes les indústries:

CONGELEXPO. Productes congelats.

EXPOBEBIDAS. Begudes refrescants, aigües, cerveses, sidres i mostos.

EXPOCONSER. Conserves i semiconserves.

INTERCARN. Productes carnis i derivats.

INTERLACT. Productes lactis i derivats.

OLIVARIA. Oli d'oliva.

INTERPESCA. Productes del mar, aquicultura i piscifactoria.

INTERVIN. Vins i begudes espirituoses.

MULTIPRODUCTO. Productes alimentaris en general.

MUNDIDULCE. Dolços, galetes i confiteria.

RESTAURAMA. Alimentació fora de la llar.

VEGEFRUIT. Fruïtes, verdures i hortalisses fresques.

ALIMENTACIÓ ECOLÒGICA

ALIMENTÀRIA PREMIUM. Productes premium.

09 Els Mercats Municipals

La indústria alimentària es veu reforçada per una cultura alimentària basada en la qualitat i la salut, que ha permès que existeixi una àmplia oferta comercial de mercats municipals, sobretot en l'àrea de Barcelona. Els mercats de Barcelona tenen darrere seu una tradició mil·lenària i són una peça destacada de l'economia de la ciutat, on es troba una variada oferta agroalimentària, especialitzada sobretot en producte fresc.

A Catalunya hi ha un total de 170 mercats municipals, dels quals 46 es troben a la ciutat de Barcelona, repartits en els diferents barris de la ciutat, amb un total de 8.790 parades. Els mercats de Barcelona es troben agrupats sota la xarxa de mercats de l'Institut de Mercats Municipals de Barcelona, la més gran del continent europeu.

En xifres, suposen més de 100.000 m² de superfície comercial, 3.500 establiments comercials i més de 5.000 llocs de treball directes. Es calcula que per any reben uns 50 milions de visitants i els clients que hi compren ho fan per un valor aproximat d'uns 500 milions d'euros anuals.

Cal destacar que els mercats municipals tenen un gran dinamisme i activitat, i contribueixen a difondre la cultura alimentària basada en una dieta equilibrada, de qualitat i saludable.

Mercats amb projecció europea

Diferents mercats i municipis, que aposten per una Europa més propera als ciutadans i més preocupada per la qualitat de vida dels seus habitants, han creat EMPORION, una associació europea que pretén reunir els millors mercats d'alimentació. L'associació, amb seu a Barcelona, fomentarà que els mercats millorin la seva pràctica diària i que la seva veu s'escolti a la Unió Europea.

Els mercats, també com a referents culturals

Així, en els mercats es realitzen diferents activitats, campanyes, accions i esdeveniments culturals com ara:

- Campanyes de promoció, com *Apropa't al teu Mercat* o *Ciència a la Cuina*.
- Realització de programes per difondre la cultura d'alimentació saludable com *Cap el Mercat a fer Salut*.
- Participació en esdeveniments i jornades com *Barcelona Degusta*.
- Realització de mostres i exposicions de productes, com la Mostra de productes artesans del Berguedà a la Boqueria.
- Activitats d'animació durant les festivitats importants, com Nadal, Reis, Carnaval, i activitats culturals realitzades en els recintes dels Mercats, com per exemple les Nits de les Arts a Sarrià.
- Campanyes d'obertura als col·lectius immigrants, a través de formació, difusió dels productes autòctons i incorporació de productes nous, etc.
- Presentacions, sessions i visites amb estudiants per a fer pedagogia en els hàbits alimentaris.

10 Barcelona i la Dieta Mediterrània

Barcelona, amb una clara vocació cultural en el sector agroalimentari, ha presentat oficialment la candidatura de la Dieta Mediterrània perquè sigui considerada Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO, conjuntament amb els principals països del Mediterrani.

En aquest sentit cal destacar la presència de la Fundació Dieta Mediterrània (FDM), una entitat sense afany de lucre de caràcter estrictament científic i cultural, que té com a finalitat principal salvaguardar el patrimoni mil·lenari comú de les poblacions de la conca mediterrània, la filosofia de vida i els costums alimentaris i culinaris que han despertat l'interès de científics eminents d'arreu del món, durant les últimes dècades, per la seva contribució a la prevenció de nombroses malalties. Amb aquesta finalitat, fomenta la investigació i la difusió científiques dels avantatges que la dieta mediterrània i l'estil de vida mediterrani comporten per a la salut.

El patronat compta amb el suport de les principals institucions oficials:

- Ministeri de Medi Ambient, Medi Marí i Rural.
- Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural de la Generalitat de Catalunya.
- Ajuntament de Barcelona.
- Associació per al Desenvolupament de la Dieta Mediterrània (ADDM).

Entre les principals activitats podem destacar:

- Campanyes escolars d'educació alimentària i dieta mediterrània.
- Informe de l'Observatori Internacional de la Dieta Mediterrània.
- Organització del Congrés Internacional de Barcelona sobre la Dieta Mediterrània.
- Col·laboració amb diferents institucions i organitzacions per a la difusió de la dieta mediterrània, com ara l'Ajuntament de Barcelona, el Ministeri de Medi Ambient, Medi Marí i Rural, FIAB, el Comitè organitzador d'Alimentària, etc.
- Formar part de l'estratègia NAOS per desenvolupar accions de promoció de la dieta mediterrània, així com la participació en diferents jornades i congressos.

D'altra banda, existeix un comitè científic format per més de 23 reconeguts investigadors internacionals, de més de 12 països, que reforcen la vocació i projecció internacional de la cultura gastronòmica i alimentària del Mediterrani.

Catalunya com a referent gastronòmic internacional

Cal destacar també el reconeixement internacional de la restauració. Així, per exemple, Catalunya és la comunitat que presenta més establiments amb estrelles Michelin:

- Restaurants amb 1 estrella: 29
- Restaurants amb 2 estrelles: 2
- Restaurants amb 3 estrelles: 3

El Bulli (Ferran Adrià)

Racó de Can Fabes (Santi Santamaria)

Sant Pau (Carme Ruscalleda)

Organismes locals i autonòmics

22@Barcelona

www.22barcelona.com

ACC10 CIDEM|COPCA

www.acc10.cat

Invest in Catalonia

www.catalonia.com

Ajuntament de Barcelona

www.bcn.cat

Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural de la Generalitat de Catalunya

www.gencat.cat/darp

Institut de Mercats Municipals

www.mercatsbcn.com

Mercabarna

www.mercabarna.es

Organismes estatals

Ministeri de Medi Ambient, Medi Rural i Marí

www.marm.es

Organismes empresarials

AECOC – GS1 Espanya

www.aecoc.es

Cambra de Comerç de Barcelona

www.cambrabcn.es

Emporion

www.emporion.org

Fira de Barcelona

www.firabcn.es

Fundació Dieta Mediterrània FDM

www.fdmed.org

Fundació Triptolemos

www.triptolemos.org

Universitats i Centres de recerca

Anàlisi Tecnològica Innovadora per a Processos Industrials Competitius (ATIPIC)

www.atipic.es

Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari (CREDA)

www.creda.es

Centre de Recerca en Sanitat Animal (CReSA)

www.cresa.es

Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC)

www.csic.es

ESADE

www.esade.es

Escola Superior d'Agricultura de Barcelona

www.esab.upc.edu

IESE

www.iese.edu

Institut Català de la Vinya i el Vi

www.gencat.es/darp/incavi

Institut de Recerca i Tecnologies Agroalimentàries (IRTA)

www.irta.es

Laboratori de Genètica Molecular Vegetal Consorci CSIC-IRTA

www.csic-irta.es

Universitat Autònoma de Barcelona

www.uab.es

Universitat de Barcelona

www.ub.edu

Universitat de Girona

www.ubg.es

Universitat de Lleida

www.ubl.es

Universitat Politècnica de Catalunya

www.upc.es

Universitat Rovira i Virgili

www.urv.es

Edició

Ajuntament de Barcelona-Promoció Econòmica
22@Barcelona

ACC10 CIDEM|COPCA. Generalitat de Catalunya
Cambra de Comerç de Barcelona

Disseny i maquetació

G-Gràfic Comunicació

Impressió

Gráficas Sierra S.L.

D.L. (dipòsit legal):
Barcelona, març de 2009
Nº exemplars: 500 (versió en català)